

bontottunk ki: 3 árkot és 7 gödröt. Ezekből csak a 9. sz. árok keltezhető biztosan az Árpád-korra. A lelőhelyen talált Árpád-kori kerámiatöredékek szántás révén kerülhettek ide. Az esetleges Árpád-kori objektumokat újkori beásások bolygatták.

Munkatársak: Farkas Zoltán (ELTE), Hargitai András (SzTE) régészhallgatók; Bíró Csaba, Kiss Enikő, Kovács Dömötör, Kulcsár Zoltán, Sas Alexandra régésztchnikusok.

RÁCZ TIBOR

140. Eplény, Kökényes, Veszprémi út 55.

(Veszprém megye) A

1990-ben részben leletmentett avar temető további feltárását végeztük el 2005. május 9. és június 14. között. Újabb 141 sír, illetve objektum látott napvilágot. Sikerteljes teljes egészében feltárni a 2000 m²-es telket és ezen belül behatárolni a temető É-i és Ny-i szélét. Az általános Ny-K-i főirányhoz közeli tájolás mellett hat esetben volt eltérő tájolás, elsősorban gyermeksírok esetében. Az ásatási területen elszórva négy kisebb gödör és egy árok kis szakasza került elő. Leletanyag hiányában csak az állapítható meg, hogy az avar temető használata előtt ásták ki ezeket.

Gyakori jelenség volt, hogy a koponyákat arcrésszel „kifordulva”, Ny-i irányba billenve találtuk meg. Ez arra utal, hogy eredetileg az elhunyt feje alá valamilyen szerves anyagból készült (bőr, növények, textil) „párnát” helyeztek. Miután ez elpusztult, a koponya hátra billent. Lemélyített sírvégeket csak egy esetben lehetett dokumentálni. Korabeli bolygatásnak egyáltalán nem találtuk nyomát. A legtöbb kárt a házalap kiásása, a házalap mellett levő domb bevágása során kialakított rézsű okozta, amelynek során 11 sírnak csak részleteit tudtuk feltárni. Az ásatás talán legfontosabb információit a sírok feltárása során megfigyelt különböző koporsószerkezetek adták. Általánosnak mondható a láda formájú.

Minden sírban, néhány ritka kivételtől eltekintve, találtunk mellékleteket. A férfisírok közül kiemelkedik há-

rom, amelyben öntött, indadíszes övgarnitúra volt. Három esetben hiányos, préselt övdíszek voltak. Általános volt a vascsattal, késsel, vaskarikákkal, különböző vasakasztókkal, ritkábban csontbogozóval, tarsolyzárral való temetkezés, de csiholók, kovák, vasárak is napvilágot láttak. Érdekes, hogy egyetlen fegyvert sem találtunk, még az övgarnitúras sírokban sem volt nyomuk. A női sírok leletei között megtaláljuk a felhúzott lemezgömb csüngőjű, hengeres csüngőjű, gyöngycsüngős, grantilatumokkal díszített és egyszerű karika fülbevalókat. Nagy részük bronzból készült, de több esetben ezüst és egy esetben arany fülbevaló is napvilágot látott. (Lásd a hátsó borítót és az illusztrációkat!) Ritka lelet az eredetileg hajba tűzött bronz tű és egy római üvegkorong. Úgyszintén gyakori volt a hosszú, egy vagy több sorban felfűzött kása- és dinnyemag alakú gyöngyökből fűzött nyaklánc, közöttük átfűrt római érmék, egy alkalommal ónamulett, három esetben vasláncocskák. A kéz és a kar ékszerei között bronz huzalkarperecek, gyűrűk említhetők. Néhány esetben csont tarsolyzárok, gyakrabban orsó-gombok és tűtartók is napvilágot láttak. Gyakori mellékletek voltak az öt-hat egymásba akasztott vaskarika, a kések és a csatok.

S. PERÉMI ÁGOTA

141. Eszteregnye, Bozók-földje

(Zala megye) R, V, N, Á

A 2005. szeptember 16. és október 24. között végzett megelőző feltáráson 6930 m² felületet kutattunk. Az előkerült régészeti jelenségek három csoportban helyezkedtek el. A Berki-patak Ny-i partjára lejtő domb oldalán őskori (rézkor, Balaton-Lasinja kultúra), késő népvándorlás kori (9. sz.) és Árpád-kori településjelenségek (hulladékgödrök és cölöplyukak) kerültek napvilágra. A domb tetején, egy kora vaskori temető három hamvasztásos sírját (egy urnasír, két szórt hamvasztásos sír) tártuk fel. Ennek a két csoportnak az objektumai a szántás és a talajerózió következtében erősen sérültek, így a gödröknek és az oszlophelyeknek csak legalját sikerült megtalálni. A temetkezések helyét pedig csupán az eke

